

Informatienota voor de raad

Datum 17 mei 2021

Onderwerp	Onderzoeksrapporten behorende bij het Cultureel Perspectief Zwolle 2040
Versienummer	V1.1

Portefeuillehouder H.M.M.. Schuttenbeld

Informant W. Heersink
Afdeling Ruimte en Economie
Telefoon 038 498 2419
Email W.Heersink@zwolle.nl
Bijlagen

1. "Aanpak doorontwikkeling evenementen Zwolle. Respons (2021).
2. "Verkenning Accommodaties Culturele en Creatieve Sectoren Zwolle". HEVO (2020).
3. "Creatieve Industrie, De Groeiparel van Zwolle". Gemeente Zwolle (2020).
4. "Film in Zwolle. Een benchmark". Film Kenniscentrum (2019).

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

De volgende onderzoeken naar de culturele en creatieve sector van Zwolle:

1. "Aanpak doorontwikkeling evenementen Zwolle". Respons (2021).
2. "Verkenning Accommodaties Culturele en Creatieve Sectoren Zwolle". EVO (2020).
3. "Creatieve Industrie, De Groeiparel van Zwolle". Gemeente Zwolle (2020).
4. "Film in Zwolle. Een benchmark". Film Kenniscentrum (2019).

Datum 17 mei 2021

[Toelichting op het voorstel](#)

Inleiding

Een van de fundamenten waarop het Cultureel Perspectief Zwolle (CPZ40) is gebaseerd, is een aantal onderzoeken dat is uitgevoerd naar de culturele sector. Met deze onderzoeken is tegelijkertijd uitvoering gegeven aan een toezegging aan de raad om onderzoek te doen naar de accommodatiebehoefte van de culturele en creatieve sector. De toezegging komt voort uit het Coalitieakkoord 2018-2022 en de Schets van Zwolle 2030, waarin wordt opgeroepen om ruimte te geven aan broedplaatsen cultuur en expositieruimte. In 2019 is vervolgens eerst een onderzoek uitgevoerd naar de situatie in de creatieve sector. Naderhand is dit aangevuld met een onderzoek naar de accommodatiebehoefte van de sector in zijn geheel. Ten behoeve van CPZ40 is vervolgens bovendien onderzoek gedaan naar de specifieke accommodatiewensen van Filmhuis Het Fraterhuis. Tenslotte, er is onderzoek uitgevoerd naar de doorontwikkeling van de evenementen en de festivals in Zwolle.

Tezamen met gesprekken en participatiesessies met de sector bieden de onderzoeken een stevig fundament voor de doorontwikkeling van het kunst- en cultuurbeleid voor de komende decennia. De conclusies en aanbevelingen van de rapporten zijn vertaald naar ambities, keuzes en beleidslijnen voor het CPZ40.

De bovengenoemde onderzoeken hebben de volgende rapporten opgeleverd (zie de bijlagen):

1. “Aanpak doorontwikkeling evenementen Zwolle”. Respons (2021).
2. “Verkenning Accommodaties Culturele en Creatieve Sectoren Zwolle”. EVO (2020).
3. “Creatieve Industrie, De Groeiparel van Zwolle”. Gemeente Zwolle (2020).
4. “Film in Zwolle. Een benchmark”. Film Kenniscentrum (2019).

In deze informatienota benoemen wij in het kort de belangrijkste conclusies en aanbevelingen. Deze zijn:

Ad. 1: Aanpak doorontwikkeling evenementen Zwolle

In het onderzoek naar de culturele evenementen van Zwolle is de vraag gesteld naar de potentie om door te groeien naar een bovenregionaal of landelijk bereik. Daarnaast is onderzocht wat onze mogelijkheden als stad zijn om nieuwe grootschalige evenementen van buiten aan te trekken die passen bij onze ambitie. De conclusies en aanbevelingen van de onderzoekers zijn duidelijk. Zo is versterken en uitbreiden van het evenementenaanbod nodig door middel van een kwalitatieve programmering. Niet alleen om een attractief programma te bieden aan onze inwoners, maar ook om de kosmopolitische medewerkers van morgen te verleiden om te komen wonen en werken in Zwolle. Daarnaast bevelen de onderzoekers aan om ook evenementen te bieden voor de doelgroep jongeren en studenten. Een levendige en attractieve prikkelt hen om in Zwolle te studeren en/of uit te gaan. Bij onze ambities hoort een kwalitatief goed gevulde evenementenkalender, waarbinnen wel duidelijke keuzes worden gemaakt van doelgroepen en soorten evenementen. Hierbij past een actieve benadering van (landelijke) organisatoren, om samen hen te werken aan versterking en kwalitatieve verdieping van het evenementenaanbod.

De onderzoekers adviseren om binnen het aanbod van evenementen te kiezen voor een beperkt aantal kernevenementen (maximaal 3) die ons profiel als experimentele Hanzestad aanscherpen. De gemeentelijke ondersteuning van deze evenementen moet meerjarig zijn zodat de gezamenlijke ambities daadwerkelijk van de grond kunnen komen en langjarig kunnen worden neergezet.

Datum 17 mei 2021

Tenslotte, om grote evenementen en festivals te kunnen huisvesten heeft Zwolle grote locaties nodig. Dat geldt zowel voor een (sfeervol) outdoor evenemententerrein, als voor een indoor evenementenhal.

In CPZ40 wordt aandacht geschonken aan de ontwikkeling van een kwalitatief hoogstaand aanbod (voor inwoners en bezoekers) van evenementen en festivals, die bijdragen aan de profilering van Zwolle als culturele, creatieve en experimentele stad. Behalve kwalitatieve verdieping wordt ook gericht gezocht naar verbreding van het aanbod met evenementen die Zwolle landelijk op de kaart zetten.

Ad. 2: Verkenning Accommodaties Culturele en Creatieve Sectoren Zwolle

Het in accommodatie-onderzoek gespecialiseerde bureau HEVO heeft onderzoek gedaan naar de behoefte van de Zwolse cultuursector aan accommodaties, zoals werkplekken, broedplaatsen en expositieruimten. Op basis van het onderzoek kan de behoefte aan werkplekken worden geconcretiseerd tot 13.000 m². Daarnaast is de behoefte aan tentoonstellingsruimte met 2.000 m² toegenomen ten opzichte van de beschikbare hoeveelheid. Qua ruimtegebruik ligt de nadruk van de behoefte vooral op het kunnen exposeren van hedendaagse (beeldende) kunst. Als wij inzoomen op de conclusies en aanbevelingen dan ontstaat het volgende duidelijke beeld. Er is behoefte aan versterking van het accommodatie-aanbod dat bijdraagt aan het Zwolse culturele en economische profiel. Dit vraagt om een richtinggevend accommodatiebeleid waarin focus wordt aangebracht en keuzes worden gemaakt.

Het ontbreekt aan een balans in het aanbod voor starters, het middensegment van scale-ups en ondernemers die een kwalitatieve toppositie hebben bereikt. Het rapport laat zien dat het vooral voor het middensegment schort aan aanbod voor passende, betaalbare accommodatie. Door gelaagdheid aan te brengen in de stadia van ontwikkeling waarin de verschillende ondernemers zich bevinden, kan er vervolgens een doorstromingsbeleid worden ontwikkeld. Doorstroming speelt in op de behoefte aan tijdelijke ruimte, die kunstenaars geregeld nodig hebben – bijvoorbeeld om tijdelijk te oefenen of een groot kunstobject te realiseren.

Het rapport roept op om accommodaties aan de rafelranden van de stad te behouden, zoals bijvoorbeeld het Kattengat. Deze “rauwe” plekken zijn niet alleen betaalbaar, maar hier kan men ook experimenteren, innoveren en vernieuwen. De onderzoekers attenderen op de Spoorzone die kansen biedt om onder het motto *mix to the max* nieuwe stedelijkheid te combineren met nieuwe vormen van studeren, innoveren en produceren.

Ook wordt ingegaan op de beperkte beschikbaarheid van expositieruimten in onze stad, zeker in verhouding tot vergelijkbare steden. Er is behoefte aan podia voor cultuurmakers van het middensegment, specifiek voor muziekuitvoeringen, entertainment, evenementen en festivals. Wij kunnen hierbij de aanwezige zalen en repetitieruimten in de Regio Zwolle beter benutten.

In CPZ40 neemt de accommodatiebehoefte en de daarmee samenhangende ontwikkeling van beleidslijnen een belangrijke plek in. De uitkomsten van dit rapport worden gebruikt voor een accommodatieplan en een afwegingskader voor de evenwichtige verdeling van de beschikbare accommodatie.

Ad. 3: Creatieve Industrie, De Groeiparel van Zwolle

De studie naar de creatieve sector in onze stad is in eigen beheer door gemeente Zwolle uitgevoerd. Het onderzoek bouwt voort op het eerder aan de raad aangeboden rapport van HEMM. De resultaten van dat rapport zijn gebruikt om het ecosysteem voor de sector te schetsen.

Datum

17 mei 2021

Het vervolgonderzoek constateert dat onze creatieve sector van wezenlijk belang is voor onze lokale en regionale economie. Wij zien dat de sector steeds meer opschuift naar de reguliere economie, waar het substantieel bijdraagt aan innovatie en waarde toevoegt aan productontwikkeling.

Het is lastig gebleken om de sector te definiëren, zodanig dat recht wordt gedaan aan de diversiteit van kunstenaars, culturele en creatieve ondernemers in de stad. De sector is bovendien gefragmenteerd in kleine bedrijven, met een verscheidenheid aan activiteiten. Ons zicht wordt daardoor bemoeilijkt. Kunstenaars zelf geven aan moeite te hebben om zichtbaar te zijn of te worden in de stad. Zij hebben behoefte aan mogelijkheden voor exposities en dergelijke.

Het zelf-organiserend vermogen van de sector is laag. De creatieve ondernemers hebben behoefte aan een netwerkplatform voor verbindingen onderling en met opdrachtgevers. Tegelijkertijd is het aandeel klein van creatieve bedrijven dat zich in een cluster vestigt, zoals een broedplaats. Clustering leidt niet als vanzelf tot samenwerking en *cross overs*. Bovendien zien wij dat onze broedplaatsen zich niet als knooppunten ontwikkelen in een beginnend netwerk.

De meeste bedrijven sector zijn gevestigd in Assendorp, Diezerpoort en Stadshagen. De ondernemers vinden de werkruimte vooral zelf. Een deel van het ruimtevolumen wordt aangeboden en beheerd door Gemeente Zwolle; dit aanbod trekt vooral creatieve ondernemers met een inkomen in de lage inkomenscategorie. De huursituatie en de huurkwaliteit verschilt per locatie / werkruimte. In het algemeen gesproken is de conclusie dat het huuraanbod van een lage kwaliteit is en dat de huurprijs daarmee in verhouding is. Er is weinig doorstroming in de door de gemeente beheerde panden.

De creatieve sector is een belangrijk deel van onze economie. Dit belang zal naar verwachting de komende jaren verder aan gewicht toenemen. Uit de onderzoeken komt nadrukkelijk de behoefte aan atelierruimte naar voren, zij het dat de vraag genuanceerd ligt. Voor de komende jaren is talentontwikkeling een belangrijke motor om onze ambities te realiseren. Broedplaatsen, of spots, zijn de plekken waar talent zich kan ontwikkelen en door bijvoorbeeld met cross overs zich kan verrijken met kennis en vaardigheden van andere disciplines onder hetzelfde dak.

Ad. 4: Film in Zwolle. Een benchmark

Het onderzoek naar Filmhuis Het Fraterhuis is uitgevoerd door het Film Kennis Centrum (FKC). Onze onderzoeksvraag komt voort uit de behoefte van het filmhuis aan uitbreiding met een extra (derde) filmzaal. In de pre-coronaperiode is een benchmark uitgevoerd door het FKC naar de marktpositie van filmhuis Het Fraterhuis. Ons filmhuis heeft voor de komende jaren een groot groeipotentieel. Deze aanname is gebaseerd op een vergelijking van de huidige bezoekerscijfers met vergelijkbare steden buiten de Randstad. Ook de vergelijking van aantallen voorstellingen en bezettingsgraden leidt tot deze conclusie. De uitbreiding van de huidige zaalcapaciteit had om deze redenen dan ook een hoge prioriteit binnen ons beleidsterrein. Het is echter onduidelijk of en hoe het filmpubliek reageert op de situatie na corona, maar naar verwachting omvat het groeipotentieel een langere periode en is het bestand tegen de negatieve effecten van crises.

De resultaten van deze benchmark zullen aan de basis liggen voor onze ambities in het CPZ40 op het vlak van film, fotografie en audiovisuele kunstuitingen.

Datum 17 mei 2021

Kernboodschap

Voor het CPZ40 zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd die een objectieve basis vormen voor het Cultureel Perspectief Zwolle 2040. De belangrijkste conclusies en aanbevelingen zijn in het CPZ40 vertaald in ambities, keuzes en beleidslijnen.

Consequenties en Financiën

De conclusies en aanbevelingen van de onderzoeken zullen in 2021 nader worden uitgewerkt in de uitvoeringsagenda en bijhorende begroting.

Communicatie en Vervolg

Verschiedende betrokken culturele en creatieve partners van onze stad hebben meegewerkt aan de onderzoeken door het aanreiken van informatie. Zij zijn op de hoogte gebracht van de resultaten of worden dit voor het zomerreces.

Openbaarheid

Deze informatienota en de bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en Wethouders van Zwolle,

voorzitter, Peter Snijders

interim-secretaris, Liesbeth Borsboom